

1911-02-08

01

N. ADRIANI.
POSSO via DONGGALA.
Midden-Celebes.

8 Februari 1911.

Hoogopgeachte Heer Snouck,
Met de beantwoording van uw
brief van 8 Nov. 1910 uit herdenk heb ik
niet lang gewacht. Ik waagt me daaren
u.l. voor mijne mening omtrent Jonker's
artikel in de "bijdragen" over de Kromoëde
Werkwoordvormen in de M. P. talen. Toe
ik uw brief ontving, had ik dat stuk nog
niet hier en toen ik het kreeg, kon ik het
niet vertoond gaan lezen. 't Blyft een
kruis voor mij, dat ik me hier niet doorged
moet bemoeien, maar het kan niet anders en
daarom doe ik het goedmoeids. Ik weet ook
dat ik er goed mee doe, alleen niet aan my-
ne studie. Ik hoop dat ik maar lang zal
leven, anders kom ik niet gered.

Jonkers artikel is een inhoudelijk en
degelyk stuk, dat de zaak die hy beschouwt
in goed licht zet. Hy toont duideljk aan,
dat de M. P. gronstaat de "vervoeging" moet
hebben gekend en dat de talen die de thans

niet meer hebber, te toos hebber gehend. ⁰² Tellys
is een der Minahassische talen, toont hij een spoor
van verwantschap aan. De open-hooping van stof is
wel eens wat verwarrend, maar Jonker schijft
een voudiger dan Brandes en al is hy-soms niet
nog van overloading, omdat hy-ont geen enkele
tijger-tuifelingen spant, ~~maar~~ ⁰³ hy-de toos oogt
dan wat ik hy-Brandes maar acribisme
wil noemen, omdat ^{dere} met de ludere bedoe-
ling om nauwkeurig en volledig te zijn, tijger
lekters aan het diftalec bracht, waardat juist
de biconsonanten niet aan het licht traden, maar
wel zelf begrepen in hare hoeveelheid.

Daarom toont Jonker aan de gelijkwaar-
digheid der verwante vormen niet het enige
verbale ~~te~~ pron. suff., waaruit later de
persoonsbetekenis der vormen moet zijn
ontstaan. In oorspr. maakt hy-nog duidelijk
hoe de deelwoord-vormen in de plaats der
verwante intransitieve zijn getreden.

In biconsonanten heeft hy-wel uitsluitend
overal gelijk, maar dit neemt niet weg dat
hy-artikel en leerklaam steek is, dat de
Studia der M. I. talen vooruitbrengt. Naar
Jonker nog heel wat college-uren heeft,
legt dit artikel een brachtig getuigenis over
tijger werkzaam af. Ik heb er veel niet gekend.

Ter afronding even een anedotie uit
de hoofdstad van Middel-Celebes. Daar ik
eind 1900 terugkwam, was Ingelenberg, die
toen reeds promotie verwachtte, behalve een
heer uitvoerige nota ontrent zijn present
samen te stellen. L alfabetisch (op artikel-
naam) gevallende nota's heeft hy-toes eenne
recht ontdekkingen samengesteld, waarmit
oude huidige commandant, die er een in
posseffet heeft, mij-dere bloemlezing voor-
droeg:

A-battoir. - Het is myn voorname om op Dr.
Appela en eerder overal waar mogelijk niet
bij voor kunnen zijn, ee abattoir op te
richten. De inrichting daarna stel ik
my-alles voor: -----.

Automobiler. - Het is myn voorname om
de wegen in dit gevoel te maken tot ver-
bruikbare automobiel-wegen. De daar-
~~te~~ ^{tot gebruik} automobiele, zouden bin-
nen festationeren worden te -----.

Boba, zie Toea Boba, op Toea.

Toea Boba. Naam waowonder de H. Adra-
ni by de Toeadja stammen, van Middel-
Celebes bekend is.

Met dit laatste artikel hopen we weer
op den bepaalen grond terecht. Abattoirs en
automobiel-wegen moeten nog steeds in
voortvarenden boven dit land. Oude brave

04

assistant-resident heeft zijn voorzanger op zijn
stoute vlecht niet kunnen volgen en de au-
tomobiele gereduceerd tot een bendy, die
bij op handschapswagens heeft aangeschaft om
te goed prestaties te leveren. Of de economische
staat van Celebes staat dit echter niet aan.
gegeven. Een persoon afslab is voor dit re-
gelingen-meelde gevonden en nu behoeft er
niet veel meer meer gedaan te worden,
dat de wegen hier geen bendy-wegen zijn.
En ook den assistant niet onbekend
tijf gebleven. Alleen brengt die regeings-
maatregels nog in moeilijkheid. In dat het
woord bendi in mij Woordenboek moest
plaatsen, daar dat van Luykenberg inleus
maar Automobil heeft en dus wel het
Woordenboek der toekomst is, maar daardoor
nog niet voor de uitgave geschikt. Verder is
de Perzische taal in den laatsten tijd de vol-
gende stamwoorden en afleidingen rijker ge-
worden, die van het etymologisch vermoeden
der Faroërs getuigen:

asitee „assistant”, balasitee „belasting”,
aldus genoemd omdat de (Indonesische)
assistant van den commandant te int.
kontoro, (ook pontoro) „kantoor”, ko-
ntoro lolo „controleur”, omdat hij
op kantoor zit.

soero-dadoe „isemand die, als hij wordt

gestuurd (rassoers) / zich haast (wadadas);
dus: een soldaat.

Op Goop sprekt men thans al een Ba.
réé, dat het Fransch der Binsflosche politie-
agenten uitzingt: Va-t'en, parson, le
jardin libas; Allez, jamin, le jardin dehors!
It han het pouerments. Paréé niet meer
by-houdes!

Het past hier in 't algemeen goed. In
december en januari hebbe we tweewijs weken
gehad. En bewoedoordige keel- en longziekte
leeft hier honderde menschen weggemourne;
de meeste waren maar een paar dagen ziek.
De dokter heeft gedaan wat by-hou: by is
een 14-dager op Tentera Geest en heeft
door afsondering en goede verpleging der病者
de hermetting tot stilstand kleine verloren,
maar desverre die bij-behandelde zijn had ook
probleems festoeren. En geneesmiddel heeft
by niet kunnen vinden. De grote verdriet
was, dat wij er niets tegen hadden, doer en
dat men, omdat wij nu de onken gevraagd
bleven, meende dat wij toch wel een middel
hadden, maar het niet wilden geven. Men heeft
ons intevolge op geenelei wijze ontstemming
of achterdocht late voelen, intevolgeel, mer

bleef om raad en troost bij ons komen. Vol
tegen dat Christendom of de Christenen was fee-
nerlei ontstentning werkbaar, althans niet
bij de Soenda's. Alleen de Mr. Stohris, de
hoofdredacteur van "De Economisch" heeft
de menschen (de Europeanen, bedoel ik) tegen
wij-gemoeischuwed. Ik zal dus maar liever
in het gesmette Tentena blijven, dan
naar Java gaan; ik heb daar eerder hand om
de keel toegenezen te wijzen dan hier.

Onze commandant, Capt. Maree,
heeft zijn voornemen om dit jaar weg te gaan
gepubliceerd opgegeven. De verstandhouding en
de saamwerkking blijft uitstekend; wij
hebben degelijk respect voor hem. Hij weet
individaal wat respecteren is en werkt wonder-
ophef, in het belang van dit land.
Het aangenaamste is, dat hij gegaan raad
zoo rechtstaand oprolt en altijd overgaat
naar de beginstadien waarop wij onre open-
blijven grondslag. Dat geft gewoonlijk
aanleiding tot goede papelkes, als hij
sens heel komt. Hij logert nu tellens
bij ons, omdat de pasanggrahan heeft
stopt. De familie Poléé is u. h. over.

toekomt, want Poléé is controller geworden
en te Provincie (Balasat) geplaatst. Dat bij-
promotie heeft gemaakt, is wel gelukkig voor
hem, want hij heeft als aspirant al zijn tweede
dochter geboren. Maar wij betrekken zijn
heug aan zeer, want we hadden veel van
hem en hadden veel aan den ongang met hem.
Maree en hij begrepen elkaar niet altijd,
maar door beiden toch met geheel eerbiedige
bedelingen waren vrienden, brachte ze ons
voort in het gezang en hadden wij genak-
kelijk onder weg troostes ten beiden door
vinden. Gelukkig is Poléé niet vervangen.
We houden wel zijn opvolger, alleicht een
"broekie", het voorst looi kunnen gehad
hebben als niet hem. Maree doet het nu
met Indische assistente (Minahassas)
af, die goed voldoen.

In het Galoesche en in het Morische
wordt nog steeds geschoten, wel niet zwaar,
maar toch aldoor. Hier is dat al een paar
jaar gebeen. In 1907 is men nog eens met
de To Napoe sleep gegaan en redt is
hier het waard in de velede gebloeden.

Wat ik over Van der Veen schrijft,

08

sal op hyn tyd wel tot ee voorstel comen.
stry geven. Als hy onder myne beelding wat
wil insperder wouder, is het my goed. Hy
sal net hier nog wel vindet; die heb nog een
to-jar werk hier en dan daarna dok
maar het lieft hier blijven, of in de Berg-
landschapper of in het Noordische jaare
wonen, als daar althans die beelding wel
kan uitbreiden. Dok in het Sadang-pabed
(in de Toradja", zoodts de militair, zegev)
zooe ik later saare jaare wonen en anders
in de Minahassa, om eens wat in het
Tombaeloe'-sch te gaan werken.

Maar dit alles heeft nog den tyd.
My agn heit gelukkig doopcaans wel;
de dagelykske levens behoeftte haueen
we hier gauwhalz'k hogen en de voor-
leining in speciaal Europeesche behoeft-
te is ook ree fed mogelyk. Ik duf
Tentena als woonplaats onbepaald
aanbevelen.

Mijn vrouw en ile hender ke
vrouwen en le onke hartelyke postes.

Steeds jaare

uw hoopachtende en dr.

N. Adriani.

1911-07-06

01

N. ADRIANI.
POSSO via DONGGALA
Midden-Celebes.

Ouli 19 u.

Hooggeachte Her Gnach.

Twee brieven van u heb ik nog niet beantwoord, maar ze zijn dicht na elkaar geschreven: op April en 1 Mei; dit stukje tot mijne verontschuldiging. Toen de eerste brief kwam, dat was op 9 June; had ik juist Ten Kate, den Zendeling van Napoe, voor 14 dagen bij mij gekregen, met een wacht taalmeesters en een paar So-Napoe om ze te helpen beschikken. Daar Ten Kate wel zowat een week voorbij heeft om van Napoe naar hier te komen en, met zijn gebrekig hulppersoneel, niet langer dan een maand zijn post wilde alleen later (hij is niet getrouw), moesten we die 14 dagen ter dage houden, besteed es kon er voor brieftaakjes een tyd worden afgehouwen. Ik kon nu eer baal meer van het Napoesch te weten komen dan ooit, toes neige zeglieden per ander, hande zijn, dan ledern van troepers- en heboetershenden, die het land niet ghele andere bedoeijen herrochtes dan die om ons een Hollandse vriend der daar gewandchattte So Rebato, inlichtingen te geven over hunne taal, in het Barée, dat hij over het algemeen slacht overtaas en spreken. En wat voor mij tevens een eigenaardig genot eens te zien, wat er nu een paar Napoesche jongelui kan kunnen, als hij eerst geruimen tyd bij hunner Zendeling in huis zijn.

Natuurlijk gaan die 14 dagen van Napoej (alles wat op Napoe betrekking heeft, ligt in dat woord berloten) weer achterstand, want dat ik pas deder dagen het boek kan lezen, waarvoor ik u ter eerste dankbaar ben, "Nederland en de Indiërs". Ik mag daarop stiks nog wel even terugkomen, om eerst te antwoorden op twee beide brieven.

U vraagt mij, of ik Wulff's artikelen over de Indoneesche talen ook lees. Ik heb de weg niet onder de ogen gehad en dit spijt mij te meer, omdat Brandstetter hem juist in deze maand moet hebben ter aarde gevoeld. Hij heeft mij althans Wulff's doodsvernis in den vorm einer gedrukte briefkaart, reeds in Mei aan mij toegezonden, want ik weet, dat

ster O.E.N. heb ik geraad, wanneer ik op Batavia moet zijn om de campagne te beginnen, of een ogenblik na het volk de druk gereeld kan voortgaan. Wij-willes natuurlijk niet langer blijven, dan strikt noodig is. We hopen op Fiji vooraan te kunnen gaan wonen; Batavia is ons te duur, te heet en te Europeesch.

Weet u ook of Englebert's courante-artikelen nog zijn geplaatst? Wij-hebbet nooit meer taal of taek van hem ontvangen. Behalve eenne circulaire met opwekking tot bijdragen in de kosten tot instandhouding einer blinde voor vierlyders. Dit heeft ons ontrent hem selver niet veel uitgebracht. Als hij in dienst stond nog eens resident van Manado was, gemaakt. Als hij in dienst stond nog eens resident van Manado was, toen we hem nog wel eens kunnen ontmoeten, maar anders is daarop vandaag weinig kans. Trouwens, wie er resident van Manado is, dat ons niet niet veel kans. Trouwens, wie er resident van Manado is, dat ons niet veel schade. Die hebbet hones wel eens hier, maar wat dat eijgenlijk veel schade. Die hebbet hones wel eens hier, maar wat dat eijgenlijk veel schade. Of de eerste huurmaking volgt uithaalt, of ons nog niet den delyk. Of de eerste huurmaking volgt soms wel eens een verhoek om inlichting ontrent dere offene baak, wat plukkig bij onre heidige goedgeloofheide heest. Wij-hebbet dit per se een binneindisch verlof van 3 maanden teruggen te houde, dat hij op Java heeft doorgebracht en gevreesd spoedig weer eens op Te-land op Java heeft doorgebracht en gevreesd spoedig weer eens op Te-land, om weer eens bij te praten. Wij was altyd te zijn, hoewel hij-stana, om weer eens bij te praten. Wij was altyd te zijn, hoewel hij-stana, om weer eens bij te praten. Wij-bracht de ons overhangende tyding niet tyds vrouwe was gescreuen. Wij-bracht de ons overhangende tyding mede, dat hij-screuerst nog niet weggaat.

En bereke waarop uff minder gesteld zijn, is dat van der studie-rechter H. Van Kol. Inde syne artikelen, die thans in "De Reconvict" verschijnen, ook onder ons oogen mocht komen, da ral ik die dat verschijnen, ook onder ons oogen mocht komen, da ral ik die dat verschijnen, also indien hij als de inhoud van "Uit ons Kolonie" nog precies even mallotig zijn als de inhoud van "Uit ons Kolonie", volledig van gegevenen niet allerlei ongenoeden, ongestofft voor hies", notulen van gegevenen niet allerlei ongenoeden, ongestofft voor hies", een deel in societeiten, een rijst-, bitter-, soond- en blattapels opgedaan, een deel in societeiten, een rijst-, bitter-, soond- en blattapels opgedaan, in den quasi-belaengrijke styl van kwalijk-ingehoude, verontwaardiging our feites welker constatering achterwege blijft en, niet weinig haief, van het eind sond ons de bevoegde autoriteit wordt oppedragen. Lette eijgenaardige liefhebbergh van dene studie-man is het plaatje, van woerde uit de Hollandse tales der staken die by-doorreist, tusschen des tebst eijner steden. Zoo aertelde hij van een berg in de Minahassa, dia hij in de vete ghes had, dat sijn naam a gevoerd "betrekende en van ee doep aan den voet van die berg, een adam heeft die "de gehabde" beduidt! plukkig is het laatste niet waar, want de naam van dies berg betrekent niet "gedreid", maar "testikel".

Wulff niet lang meer te lever heeft. Ik zal achter over enigerhd pleinenheid hebben om, na eerst "Brandstellers" "Affertigung" te hebben gelezen, ook de alfe fortijte "artikelen" onder te beschouwen. omdat ik hoop ze op het kunnen van 't Bataviaansch genootschap te voor leden. Ik ral ik mededeel, wat dere hoes rechtvaardigt.

Groeyt heeft reeds in December 1910 tyds aandeel in ons gedrukt verwoordijp boek "de Karië-sprekende Toraja's van Celebes" naar Batavia gesonden. Ik ben met myn aandeel nog niet gereed, maar dat kan zeer bewoed. Van het Departement was G. E. N. hadden we de toegeping gebegeen was, een proef en een revisie thuis gestuurd tot Nederlands brug. Van Bankell zoen dat slotte nog naakte of de verbeteringen werkelijk waren aangebracht en dat, namens ons, het "Informatie" verlaenen. Maar hier is niet te Batavia al-khaar geducht gesprokken van het grote handschrift van Groeyt, waarby ik nog een stuk was uauw. Heurig geschatte omvang van voegs (minder dan de helft). O.E.N. is hier op zijn edelmaatschap aanbad terug gekomen en heeft ons geroep te Batavia een corrector aan te wijzen. Dat kunnen wij niet doen. Vooreerst is de taek te onvankelijk om die aan een vriend op te dragen en dan, also weens dat hoe slachter vaak het Tydschrift van Bat. Genootschap wordt gecorregeerd, dan valt ver dijk toch wel op gerust. In hoe onenig lang dat die druk duren! Van de 5 de 6 de 7 de 8 de 9 de 10 de 11 de 12 de 13 de 14 de 15 de 16 de 17 de 18 de 19 de 20 de 21 de 22 de 23 de 24 de 25 de 26 de 27 de 28 de 29 de 30 de 31 de 32 de 33 de 34 de 35 de 36 de 37 de 38 de 39 de 40 de 41 de 42 de 43 de 44 de 45 de 46 de 47 de 48 de 49 de 50 de 51 de 52 de 53 de 54 de 55 de 56 de 57 de 58 de 59 de 60 de 61 de 62 de 63 de 64 de 65 de 66 de 67 de 68 de 69 de 70 de 71 de 72 de 73 de 74 de 75 de 76 de 77 de 78 de 79 de 80 de 81 de 82 de 83 de 84 de 85 de 86 de 87 de 88 de 89 de 90 de 91 de 92 de 93 de 94 de 95 de 96 de 97 de 98 de 99 de 100 de 101 de 102 de 103 de 104 de 105 de 106 de 107 de 108 de 109 de 110 de 111 de 112 de 113 de 114 de 115 de 116 de 117 de 118 de 119 de 120 de 121 de 122 de 123 de 124 de 125 de 126 de 127 de 128 de 129 de 130 de 131 de 132 de 133 de 134 de 135 de 136 de 137 de 138 de 139 de 140 de 141 de 142 de 143 de 144 de 145 de 146 de 147 de 148 de 149 de 150 de 151 de 152 de 153 de 154 de 155 de 156 de 157 de 158 de 159 de 160 de 161 de 162 de 163 de 164 de 165 de 166 de 167 de 168 de 169 de 170 de 171 de 172 de 173 de 174 de 175 de 176 de 177 de 178 de 179 de 180 de 181 de 182 de 183 de 184 de 185 de 186 de 187 de 188 de 189 de 190 de 191 de 192 de 193 de 194 de 195 de 196 de 197 de 198 de 199 de 200 de 201 de 202 de 203 de 204 de 205 de 206 de 207 de 208 de 209 de 210 de 211 de 212 de 213 de 214 de 215 de 216 de 217 de 218 de 219 de 220 de 221 de 222 de 223 de 224 de 225 de 226 de 227 de 228 de 229 de 230 de 231 de 232 de 233 de 234 de 235 de 236 de 237 de 238 de 239 de 240 de 241 de 242 de 243 de 244 de 245 de 246 de 247 de 248 de 249 de 250 de 251 de 252 de 253 de 254 de 255 de 256 de 257 de 258 de 259 de 260 de 261 de 262 de 263 de 264 de 265 de 266 de 267 de 268 de 269 de 270 de 271 de 272 de 273 de 274 de 275 de 276 de 277 de 278 de 279 de 280 de 281 de 282 de 283 de 284 de 285 de 286 de 287 de 288 de 289 de 290 de 291 de 292 de 293 de 294 de 295 de 296 de 297 de 298 de 299 de 300 de 301 de 302 de 303 de 304 de 305 de 306 de 307 de 308 de 309 de 310 de 311 de 312 de 313 de 314 de 315 de 316 de 317 de 318 de 319 de 320 de 321 de 322 de 323 de 324 de 325 de 326 de 327 de 328 de 329 de 330 de 331 de 332 de 333 de 334 de 335 de 336 de 337 de 338 de 339 de 340 de 341 de 342 de 343 de 344 de 345 de 346 de 347 de 348 de 349 de 350 de 351 de 352 de 353 de 354 de 355 de 356 de 357 de 358 de 359 de 360 de 361 de 362 de 363 de 364 de 365 de 366 de 367 de 368 de 369 de 370 de 371 de 372 de 373 de 374 de 375 de 376 de 377 de 378 de 379 de 380 de 381 de 382 de 383 de 384 de 385 de 386 de 387 de 388 de 389 de 390 de 391 de 392 de 393 de 394 de 395 de 396 de 397 de 398 de 399 de 400 de 401 de 402 de 403 de 404 de 405 de 406 de 407 de 408 de 409 de 410 de 411 de 412 de 413 de 414 de 415 de 416 de 417 de 418 de 419 de 420 de 421 de 422 de 423 de 424 de 425 de 426 de 427 de 428 de 429 de 430 de 431 de 432 de 433 de 434 de 435 de 436 de 437 de 438 de 439 de 440 de 441 de 442 de 443 de 444 de 445 de 446 de 447 de 448 de 449 de 450 de 451 de 452 de 453 de 454 de 455 de 456 de 457 de 458 de 459 de 460 de 461 de 462 de 463 de 464 de 465 de 466 de 467 de 468 de 469 de 470 de 471 de 472 de 473 de 474 de 475 de 476 de 477 de 478 de 479 de 480 de 481 de 482 de 483 de 484 de 485 de 486 de 487 de 488 de 489 de 490 de 491 de 492 de 493 de 494 de 495 de 496 de 497 de 498 de 499 de 500 de 501 de 502 de 503 de 504 de 505 de 506 de 507 de 508 de 509 de 510 de 511 de 512 de 513 de 514 de 515 de 516 de 517 de 518 de 519 de 520 de 521 de 522 de 523 de 524 de 525 de 526 de 527 de 528 de 529 de 530 de 531 de 532 de 533 de 534 de 535 de 536 de 537 de 538 de 539 de 540 de 541 de 542 de 543 de 544 de 545 de 546 de 547 de 548 de 549 de 550 de 551 de 552 de 553 de 554 de 555 de 556 de 557 de 558 de 559 de 560 de 561 de 562 de 563 de 564 de 565 de 566 de 567 de 568 de 569 de 570 de 571 de 572 de 573 de 574 de 575 de 576 de 577 de 578 de 579 de 580 de 581 de 582 de 583 de 584 de 585 de 586 de 587 de 588 de 589 de 590 de 591 de 592 de 593 de 594 de 595 de 596 de 597 de 598 de 599 de 600 de 601 de 602 de 603 de 604 de 605 de 606 de 607 de 608 de 609 de 610 de 611 de 612 de 613 de 614 de 615 de 616 de 617 de 618 de 619 de 620 de 621 de 622 de 623 de 624 de 625 de 626 de 627 de 628 de 629 de 630 de 631 de 632 de 633 de 634 de 635 de 636 de 637 de 638 de 639 de 640 de 641 de 642 de 643 de 644 de 645 de 646 de 647 de 648 de 649 de 650 de 651 de 652 de 653 de 654 de 655 de 656 de 657 de 658 de 659 de 660 de 661 de 662 de 663 de 664 de 665 de 666 de 667 de 668 de 669 de 670 de 671 de 672 de 673 de 674 de 675 de 676 de 677 de 678 de 679 de 680 de 681 de 682 de 683 de 684 de 685 de 686 de 687 de 688 de 689 de 690 de 691 de 692 de 693 de 694 de 695 de 696 de 697 de 698 de 699 de 700 de 701 de 702 de 703 de 704 de 705 de 706 de 707 de 708 de 709 de 710 de 711 de 712 de 713 de 714 de 715 de 716 de 717 de 718 de 719 de 720 de 721 de 722 de 723 de 724 de 725 de 726 de 727 de 728 de 729 de 730 de 731 de 732 de 733 de 734 de 735 de 736 de 737 de 738 de 739 de 740 de 741 de 742 de 743 de 744 de 745 de 746 de 747 de 748 de 749 de 750 de 751 de 752 de 753 de 754 de 755 de 756 de 757 de 758 de 759 de 760 de 761 de 762 de 763 de 764 de 765 de 766 de 767 de 768 de 769 de 770 de 771 de 772 de 773 de 774 de 775 de 776 de 777 de 778 de 779 de 780 de 781 de 782 de 783 de 784 de 785 de 786 de 787 de 788 de 789 de 790 de 791 de 792 de 793 de 794 de 795 de 796 de 797 de 798 de 799 de 800 de 801 de 802 de 803 de 804 de 805 de 806 de 807 de 808 de 809 de 810 de 811 de 812 de 813 de 814 de 815 de 816 de 817 de 818 de 819 de 820 de 821 de 822 de 823 de 824 de 825 de 826 de 827 de 828 de 829 de 830 de 831 de 832 de 833 de 834 de 835 de 836 de 837 de 838 de 839 de 840 de 841 de 842 de 843 de 844 de 845 de 846 de 847 de 848 de 849 de 850 de 851 de 852 de 853 de 854 de 855 de 856 de 857 de 858 de 859 de 860 de 861 de 862 de 863 de 864 de 865 de 866 de 867 de 868 de 869 de 870 de 871 de 872 de 873 de 874 de 875 de 876 de 877 de 878 de 879 de 880 de 881 de 882 de 883 de 884 de 885 de 886 de 887 de 888 de 889 de 890 de 891 de 892 de 893 de 894 de 895 de 896 de 897 de 898 de 899 de 900 de 901 de 902 de 903 de 904 de 905 de 906 de 907 de 908 de 909 de 910 de 911 de 912 de 913 de 914 de 915 de 916 de 917 de 918 de 919 de 920 de 921 de 922 de 923 de 924 de 925 de 926 de 927 de 928 de 929 de 930 de 931 de 932 de 933 de 934 de 935 de 936 de 937 de 938 de 939 de 940 de 941 de 942 de 943 de 944 de 945 de 946 de 947 de 948 de 949 de 950 de 951 de 952 de 953 de 954 de 955 de 956 de 957 de 958 de 959 de 960 de 961 de 962 de 963 de 964 de 965 de 966 de 967 de 968 de 969 de 970 de 971 de 972 de 973 de 974 de 975 de 976 de 977 de 978 de 979 de 980 de 981 de 982 de 983 de 984 de 985 de 986 de 987 de 988 de 989 de 990 de 991 de 992 de 993 de 994 de 995 de 996 de 997 de 998 de 999 de 1000 de 1001 de 1002 de 1003 de 1004 de 1005 de 1006 de 1007 de 1008 de 1009 de 1010 de 1011 de 1012 de 1013 de 1014 de 1015 de 1016 de 1017 de 1018 de 1019 de 1020 de 1021 de 1022 de 1023 de 1024 de 1025 de 1026 de 1027 de 1028 de 1029 de 1030 de 1031 de 1032 de 1033 de 1034 de 1035 de 1036 de 1037 de 1038 de 1039 de 1040 de 1041 de 1042 de 1043 de 1044 de 1045 de 1046 de 1047 de 1048 de 1049 de 1050 de 1051 de 1052 de 1053 de 1054 de 1055 de 1056 de 1057 de 1058 de 1059 de 1060 de 1061 de 1062 de 1063 de 1064 de 1065 de 1066 de 1067 de 1068 de 1069 de 1070 de 1071 de 1072 de 1073 de 1074 de 1075 de 1076 de 1077 de 1078 de 1079 de 1080 de 1081 de 1082 de 1083 de 1084 de 1085 de 1086 de 1087 de 1088 de 1089 de 1090 de 1091 de 1092 de 1093 de 1094 de 1095 de 1096 de 1097 de 1098 de 1099 de 1100 de 1101 de 1102 de 1103 de 1104 de 1105 de 1106 de 1107 de 1108 de 1109 de 1110 de 1111 de 1112 de 1113 de 1114 de 1115 de 1116 de 1117 de 1118 de 1119 de 1120 de 1121 de 1122 de 1123 de 1124 de 1125 de 1126 de 1127 de 1128 de 1129 de 1130 de 1131 de 1132 de 1133 de 1134 de 1135 de 1136 de 1137 de 1138 de 1139 de 1140 de 1141 de 1142 de 1143 de 1144 de 1145 de 1146 de 1147 de 1148 de 1149 de 1150 de 1151 de 1152 de 1153 de 1154 de 1155 de 1156 de 1157 de 1158 de 1159 de 1160 de 1161 de 1162 de 1163 de 1164 de 1165 de 1166 de 1167 de 1168 de 1169 de 1170 de 1171 de 1172 de 1173 de 1174 de 1175 de 1176 de 1177 de 1178 de 1179 de 1180 de 1181 de 1182 de 1183 de 1184 de 1185 de 1186 de 1187 de 1188 de 1189 de 1190 de 1191 de 1192 de 1193 de 1194 de 1195 de 1196 de 1197 de 1198 de 1199 de 1200 de 1201 de 1202 de

Uit een paar artikelen over de Nijnsche Tending in de Bataklanden, waarin ook wordt aangehaald een "Verschlag der Nijnsche Missie"; lees, wij dat de Batak zeer bang is voor oedi's (boze geesten). Hij wil blijbaar zijn van te kunnen, dat hadji's geen boze geestes zijn. 't Is misschien een geleerde vergissing, waarbij ^{van} blanke gelijkheid niet aan de schets draagt.

't Is meer dan dat, dat zo'n man jij altijd verkeerd begrijpt en overal misschien moet vinden, omdat dit nu eenmaal zijn val is. Wat moet ik hem eigenlijk vertellen als hij hier komt? Het is een brachtier om hem niet voor den val te houden, want hij smekt er om. Zijn artikelen over de Nijnsche Tending zijn vele van kindachtige verwijten. We moeten hier bepaald een waarde stoot, een trekkers of een kan slappe koffie voor hem daar zetten.

Mijn vrouw sukkelt nu al 3 maanden met een absces aan de borst, niet gevaarlijk, maar zeer lastig. Het het slaperig dat het op en neer; de pijn aan de borst kan haar soms des nachts veel hinderen. Intergales, de zaak is nu aan het betrekken; we hebben het ergste gehad.

Ik verheug mij heel op kennismaking met de Drs. Hinckes en Krom. Hadere redt juist in 1902 niet verlof paauw; dat spijt mij terdeeg. Boufaer had juist in 1902 hier komen, maar hij stelt ons honest bij halve en hele jaren niet en dat misschien ook eindelijk eens aan het eind zijn brachte raken. Uit Manila heeft hij mij veer interessante berichten geraden. Ik hoop althans hem op Java te kunnen ontmoeten.

Uwe 4 heringe heb ik niet groot genot gekregen. Ik hoop dat ik ook door vele tendensvrienden keuler gekregen, bespreken, onthouden en toegepast word. Dit is de eerste maal, voor soezer ik weet, dat ik openlijk en uitvoerig over de Tending sprekt. Ik ben te daarvoor zeer erkentelijk. Ik wist wel dat ik ons goed begrijpt, maar het doet toch goed daaraan weder zulke eer klaar bewijzen te doen. Ik heb nooit gezette hoeveel uwe waardering van de Tending ging, omdat ik meende, dat ik wellicht in het werk van Tengah enz iets zou zien, dat ik in het algemeen in de Tending niet zag, daar Tengah een bijzonder man is en het Ned.-Bij-belpgenootschap, door mij hier te plaatzen, dit Tendingswerk van een instrument heeft voortgezet dat elders nog ontbreekt en toch noodig is. Daarom heb ik uwe waardering van onzen arbeid niet meer op eigen hand tot het Tendingswerk en 't algemeen durend eenbreides. Het heeft mij veel eens geprikeld te gaan te vragen, maar ik vond dat toch ongepast. Daarom ben ik niet meer spontane uit-spraak te meer verheugd; die is my-eene ware verbouwing geweest. De bladzijden 92-94 (niet kruyke niet die alle!) hebben mijne volle sympathie.

Mijn vrouw is die goede bewooner en ik heb het. Op dit ogenblikje weet ik wellicht wat rest. Ik zal het mij maar voorstellen. Tot mij gelooft te liggen hoogachterende en dr. V. Adriani.

1911-07-08

01

Tentena, 8 Juli 1911.

Als ik me nog even een Naschrift mag voorloopen, kan ik te nog mededeelen dat wij besloten zijn in het begin van October naar Java te gaan, zoodat we begin November daar kunnen aankomen. Mijn adres is voorlopig maar: Weltseeden, Postkantoor. Een brief van de Directeur der Handelschool, die jeters aankondigt, heeft ons tot dit besluit gebracht.

Houffaeu had me ook met de post bericht. Hij komt voorerst niet hier, maar gaat naar de Padangsche Bovenlanden. Van 19 den Aug. gaat hij van Padang met de "Wilis" naar Charavelle, komt daar 10 Sept. aan, blijft half Sept. en heel October in Den Haag, bij Mevr. De Jongh (Sweelinckstr. 72), gaat dan naar Granada, overwintert en overvoert daar, komt half 1912 weer

in Indië, en dat dan behalve bij-eigen
grondheid meer trouw heeft), Sumatra,
Celebes en de Molukken bereiken.

Ik wil hem dus op Java moeite on-
derschaffen, wil ik hem nog ontmoet-
ter. Hier eer had ik hem liefs eens
ronddoeld. Kan ik hem nuw tegen
de dol vullen, ik gaaf nog graag wat
toe!

Op de Filipijnen reisende, heeft
vanffaei er voor de koloniale biblio-
theek, en voor het Bat. prootshap
es voor mij heugt belangrijke in-
loopen gedoen, die bij aan die beide
lischenen fedecaltelyk heeft te geven.
Ik gegeue en een mij-allenaal. Hoe
heb ik 3 fraue boeken van hen ges-
per, waarvan twee (Bihol-Gaansch
en Dampanga-G. Wole) welstaan dijn.
Hij heeft dit geheel niet half gedoen.
Ik ben b' harder verbaagd met dit leugt
van overdochap.

1911-09-10

01

Post, via Dongpala.

16 September 1911.

(adres: Weltexeden, Poste Restante)

Hooggeachte Heer vanach,

Wat is geen kleinheid juweel, in 2d blootziden zooveel van den Holan in N. Indië mede te delen als u heeft persoon in "de Prost-
sturst III van a Nederlandsch
Indië." Ik natuurlijk gaed te
werken, dat heb sterke geouwneerde
stof is, maar dit verhindert
niet, dat het hoofdstuk overal
plaashelder is en in één stuk door
aangenaam te lezen. Ik dank u
zeer voor de toegevoeging en voor
het genot der leestuur. Ik was
blyde, w mij gisteren avond in te
kunnen afdiepen. Het is hier thans
oosttijd en dat is besta litteraire
seizoen. En dan had ik gestren
eene vertelster bij me, die me
van des morgens 8 uur af had

voorgangers, een lang hoppensnelletje verhaal, voor welke geur de voorliefde bij de vrouwe volstrekkt niet minder dan bij de mannen. Alleen blijven ze bij de voorracht stel zitten, terwijl de mannen, op het kritische ogenblik van het "tweeartsigheden", zich niet rustig kunnen laadden, met oplammende oogen de heldendadigheid in de leucht uitvoeren en als ze de beenderen weder hebben gevouwen, niet onachtendig blijven roepen: "Dat mag nu niet meer!"

Het verhaal was eert om 3 uur uit; vooreerst was het zeer prachtig, tweede bracht de vrouw hare beide handen neer en derde liep het op de voorzijde af en aan den belangstellende hoorders. En daarvan wijze jongens bewamen ook hun rust en vrede na het steeds herhaaldend doorhangen. Om 2 uur begon een nieuw verhaal en die doort-

het niet uit te stellen, want wijne dager hier zijn gesteld. In dat men een stuk heeft, krijgt men de rest ook wel. Om 3 uur kwam de postbode. Voor ditzelver man, die gereedschaps des vrydays middags verschijnt, staat altijd een mok stes klaar, dat hem moet bewegen om op tyd te komen, wat oole eer wel gebeukt. De man moet nog terug naar Kochhae, maar bleef toch nog een uur huistees, toes de verhalster nog doorging. Indelyk kon hij niet meer en ging weer, de postbode begon weder tyne wandeling van 14 paal (het was juist volle elaan) en ik kon de post en daarn nabijken. 't Was inde sine verheugking mij eens in dat stuk te kunnen verdriegen.

Die ber en wille hem op klar over aan het schrijven geraakt, omdat het me weer goedig beweegd was dat zijn. Nog eer het begin feest van het eer-

teller een eind maakt, moetje we weg
van hier. De woordhaelijkhedt dwingt
en geschatte en gevoelende heb ik niet
meer over. De formule waarin ik
aan de menscher hier duidelijk maak
waarom het moet, kan ik spoedig vinden,
want ik moet het op een dag wel doen.
Kies u vertellen. Ik eindig dan doorgaans
met "Mijne best er is dat nog kleiner
dan de leeuw van een kippenkuus".
Wat ons huis hier heeft blijft staan,
vinden de menschen een aertrouwheer
ondergaand voor ontk teug honest. Want
dat iemand hen zeggen: "Der twee
jaar horen wij terug, als onze adem
zoo lang stelt." Komt hen wel wat
angeloofelyk voor. "Als je eenmaal weer
onder de ouwe familie- en stampmoeder
tigt, zijn er altijd wel doas, Tantes
of Hoofden die u niet late treppen".
Maar gelukkig kan ik zeggen: "Ik heb
hier ook doas, Tantes en Hoofden die
niet zullen dat ik zou blijven".

Mijn vrouw is bij onzer jongsten
ambtsbroeder, on te bekennen voor mijne
vrouw. Wees ik niet teleoew, hante.
Ik vroeg van nu hoogachterde en daw.

1911-11-20

G. Goeraeg by-Buitenkay.
20 November 1911.

01

Hoogegeachte Heer Smout,

Sinds 14 dagen zitten we op G. Goeraeg, met ons Gevenen; de vijf anderen zijn twee Toraja's van jongens, een Melakasische vrouw, en een Minahassische vrouw. Weer een meisje en een klein Toraja-van dertig van 3 jaar, dat door zijn moeder, onbevangen weken, nooit op de boot onder de huoplaan, als hoor te G. Goeraeg onder de Saendaneijken, genaakelt de herten der menschen hooft. 't Is een kind dat door zijn moeder, die bij ons aangeleid en gestorven is, achtergelaten is en door zijn familie niet meer begeerd, omdat men bang was dat de gestorven moeder om het ophoude zou komen spoken. Men erkende zondigt, dat men 't kind maar liever dan beter late doodpaauw, voor eigen veiligheid en dat het maar goed is dat uit het land beter in 't leven gehouden. Zo zaken we niet uit de Baréè-omgeving.

We hebben de reis over Manggala gemaakt. De weg van Toboli naar Ta.

waili is nu eindelijk aangelegd. Hij is veel
langer en stijgt veel hoger dan het oude
pad, maar dat leertste, dat ik 7 maal
na mijn leden heb moeten afleggen, was zulk
een ellendig boschpad, vol ongevalle boom,
en steenblokken en nog voor het grootste
deel in de rivier die vaak bandjende en op
een paar watervallen ook gaf over te klim-
men, dat ik met drie paarden de 29 paal
had afgelegd en de 870 m. ben gestegen,
met nog een 10 deel der vermoedenen
van heel veel kortere oude pad. Onze Maria-
hasbroek Anna zat te paard, het meisje niet
het kleine ventje James ook, maar mijne
vrouw wilde liever lopen. In een bedaard
de wandelpas hebben we, met 2 maal een
uur rust, van 5 u & mochten tot 7 uur
's avonds gelopen. Voor mij was dit net
maar dat mijne vrouw er een anderde da-
ene heer goede vermoedenen heeft
ondervolgde en als we terugkwamen, niet overigde
meer de tocht in tegenovergestelde richting
zel maken, doch ik liep mede als een driede-
lijk antwoord op hun belangstellende vraag
haar hoge gezondheid.

Den 6 d. Na. kwamen we te Batavia en
hebben bij de Marein gelogerd. Haken niet
er goed niet; hij had al griepers, maar was
zeer opgewekt en schijnt zijn taak prima
bij-hier te dragen den vader. Ik vond hem
elkhouw niet zo overtuigt niet werk; hij

had veel meer tijd om eens eerst te praten.
Den 6 d. Na. zijn we naar Tji Poeraeg
gespoed en na een paar uur had hem padden
we een huysje. We zijn er maar meteen in
gebleven; 't is klein, maar heeft een stilte
afgedondende lipping en dat is voor ons het
voornaamste. De handelshuis blijft staan de
we terstand al 6 vel van Groot 5 / e deel.
Die zijn nu al voor afdeker goed geklaard.
Drukk. papier en formaat zijn der waar antre-
Zon, de hoop dat Groot er ook over te-
menden dat hij, also bij de eerste schoone
vella krijgt. De 2 deelen van Groot zullen
en 50 vel sterk zijn; mijn 3 deel is niet
groter dan 20 vel, vermoed ik. Het is nog
niet geschreven in't act geschreven; ik wilde
dat liever door een schrijver op Java laten
doen; of Djojo had ik het zelf moeten doen
en daar dag ik wat teges op, vooral omdat
ik mijne bladder altijd sterk even der by
het overschrijven. Groot heeft platen / tuis-
schen tekst. platen en foto's in een grote
papijler en een haart, waaraan hij veel werk
heeft moeten besteed, vooral door de tal-
lyke verlegging van wegen en verhuizing
van dorpen. Ik heb een taalhaart gevraagd
waardoor die van 1894 van words afgeschafft
en welke anglochinese Brander zijn naam
heeft geleend. Maar ooh ik ben lang niet
alles te wet gekomen, wat ik had gehoort te

94

kennen intekenen, met behulp van gescreuen, of
konstig van Corralgeldsche hebbers. Die goede men-
schen hebbet nalle een eigenaardige manier van
onderzoeken, dat ik er maar van heb opgetekend,
nij verder daar hier te late voorlichting. Hier
had mij een lyft gestuurd van 50 woorden,
die ik hem had toegesonden, van eenen frens-
taal van het Barèe. Die lyft gaf mij eenne
taal te horen, en karakter van het Barèe
gelijk, maar niet het blanktelsel van de an-
griende groep. Als curiositeit was het
bijzonder aantrekkelijk, maar ik kon er niet toe
komen die lyft als echt aan te nemen. Gelukkig
bleek mij, door voortgekette informaties, dat
de regghau was hijn wel willende belger en
draagarbeider was, die meende dat inheem-
sche moest hebber, en die er ook wel
zooveel van kende dat hij die 50 woorden
kon opgeven, maar die ze geheel naar het
blanktelsel geraer taal uitsprak. Ik denk
de lyft nu verder in het curiositeits - heb-
benuit of "Ethnografische Museum" te Dongga.
da hebbet kunnen pleatsen, daer ik inderby d-
togen wil en dank - heb beloofd te zullen we-
denwerken aan de stichting einer bibliotheek
of Donggala, indien niet de H. De Vogel, de
opvolger van Angelenberg, mij in den arm heeft
genomen (terugt ist, als zijn loopee, te Donggala
of de boot wachtte), om dat heele museum
op te ruimen. Karakterloos, heb ik mijne
medewerkking daartoe beloofd en allangz

van het Bat. Genootschap gevraagd, of
zij ook het Museum van Dompala in het
hunne wilde opslippen. - Dan moest er eerst
een Catalogus zijn. - Ja, die is er (natuurlijk!)
niet; het Museum is een ver verwaarloosde
jachtkamer van de assistents-residents-wa-
ning te Dompala, zoo iets als de jachtkamer
van een schilderken landenker, waar men na-
der sta rookt en een pausje. cafe drinkt.
Zo een gebouw, door Ingelenberg als paraplu-
ha gebricht, maar als hoodaïp onbelijkbaar,
is het Museum ondergeschacht. Maar dat
"Souders Boek" bevat nog een name van
hooge of lage bedeliers en daarom wilde
Heer De Vogel alles maar weg doen. Hy is
echter zelf ook reeds weg gegaan, zoodat
het museum er nu nog is, omdat men nog
niet in staat is het tel daar verdwijnen. Miss-
chien wil de Italiaansche vloot het wel
eens bombarderen.

Van Bonkelaar heb ik ook al tot garnbeer
gehad, want nadat ik een week op Fiji
gevoeg was, kreeg ik een uitnodiging
om een directievergadering van 't Bl. G.
hy te wonen, waar ik met veel genoegen
ben geweest. Als oude getrouw, vond ik
alleen nog Haren en Van Bonkelaar over. De
H.H. Binkes e vrouw had ik niet aange-
troffen; de laatste is nog in Dr. Lieden en de
H. Binkes heeft in heel grote oneenheid en
wil van zijn vrouw scheids, zoodat hy hoofd-

wiet naer jenoottschapsdaken stond. Voor dyne wet⁰⁶
kroest heeft me hier groot respect, maar voor
dyjn karakter niet zoo zeer. Het eer, haer betender
op des duur niet aangetast late. Ik wel
intusphen niet oordeel, en hoop dijnne kroest met
den Mr. Pinkes keris te maken. Naer de
Kronkader ik niet meer veel ingemoeched
spreken.

Van Kal is niet bij ons gevoert, gelukkig ook
niet in myne afwezigheid. Ik voer hem goed
nog liever dan het meer hebbe randgeleerd, dan
hem er alleen hebbe late fantaseeën, vooral
sedert hij in een Perisch Meer (niet nader aan-
geduid) byna verdronken is. In ons meer gaet
het wel eiger toe. Naer den H. Fennema is
me een passende gedenksteen opgericht.

Maar dat Koeffaeer niet bij ons is gevoert,
dat spijt my geducht. In by-kal nu oole wel
niet meer komen, daar by-diel geheel ontzint
op gewerkt te hebben. Ik denk niet, dat by-
bij ons veel daer hebbet oppedaen, tamen dat
by geen Indische talen spreket, maar dan
hadde we hem maar een poos voor ons ge-
houden. Ik sou wel gekooyt hebbe, dat de
Tora's icts van hem begrepen. By goede
hart en dyne leidere bedoelingen haad, hem
op den duur wel duidelijk te zijn gevonden.
Ik voel enorm veel sympathie voor hem
en doe niet saew offhandig hem telkens beter
te wille leue kennen. Ik heb nooit eens een
middag of dyne kamer doorgebracht, als by er

niet was; by had dan de een of ander parte-⁰⁷
familie voor my klaar gelag en ik kon dan
eenige uren genieten van de mooie dingen
die by zijn geschenkt een binneste parfum.
En atje van J. Maris, dat ik door dyne bewijs-
deling heel gewezen en dat my op Tentena
dikwils verleukt, doet myne herinnering al-
tid over langs hem stribben. Na Manila heeft
by twee woordenboeken en een studie over de
Filippijnsche alfabetten en my gekondert, uit
zandere "blankheid des harten".

Met my gaet het best; die schrif dit, om
dat ik er bepaald naar mocht. Op Tentena
heb ik wel eens last van moeg en ingewanden;
ik kan er even goed om werken, maar het is
beter last op leis er als ik by de Tora-
do's eet. die halter by los'n gelegenheid uit,
maar voor my waar de verkeerde want, zoodat
dat er van nutzijles geer bewestie meer is
en sene botding woodskelje volgt. Of de
boot was het luopreesche etc my ook
niet gunstig, maar hier was in een paar dage
het geleentheid overvoldt trouppenval. Neen
heb ik alleen veel geduld nodig, want ik
heb byna nettoleidend vervuld werk. gelukkig
belijdt myne vrouw my, hoort dat ik er
niet alleen langer en beter doorheen kom,
maar het ook niet meer opgewekt heid
kan afmaken. Ik moet ook vooral nog
meer zweigt's handchrift doorlezen, omdat
diensf van olijman in de machinekamer

te vervolgh. In de stukken voor 1905 geschreven,⁰⁸ moet de tegenwoordige tijd overal in een vleeds tyd worden aangegeven, anders kan het boek bij elke verschijning reeds bijna verouderd.

Onze Cirelgeraphebber Maxee staat in de eerste helft van 't komende jaar weer; hij heeft geen Majoor kunnen worden, als hij niet weer bij tyds in het brigade-verband werd opgenomen. Hij heeft, zonder enig lawaai, en doel onder oot te verlappen, veel goed en degelyk werk verricht. Wij betrouwen zijn leerzaam leen en zullen al heel blij zijn als hij op volger ongeveer zo voortgaat.

Johannes is al weer overgeplaatst, ditmaal naar Batavia. Na Tentena is hij al op Tawadli, hiernaeng (Talaoet) geweest en nu in Tapanahoni. Tentena heeft hij aan het paradijs gezien, in Tawadli aan torai en ledo (Palaoesch), op herten aan Talaoetsch en steeds heeft hij bij bewijks gehad dat hij goede tydt of tale. Daarom heeft dat hij nu ook weer daarmee gaan doen. Hij heeft al twee dochters en wacht in Mei een derde kind. Ik ben hem op Batavia juist ontspoept, bij Nakken vond ik een brief van hem.

Ik dank u heel voor het brief van 25 februari, dien ik 4 Mar. van het postkantoor te Weltevreden heb afgehaald. Ik heb niet lang met antwoord hoeft wachten, daar ik eerst door de processus wilde wachten.

Met grote hartelijke groet aan Mevrouw en aan de uitvoerig achtende en dier. N. Adriani.